

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 081
Бања Лука, 28.5.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља М.Ш. и О.Ш., обоје из Х. Ф., које заступа М. – В.Р., адвокат из Ф., против тужених С.К. из С., С.К.1 из Г., А.К. из Г. и А.Ш. из З., које заступа З.П., адвокат из Г., ради утврђења права власништва, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Требињу број 015-0-Гж-07-000 059 од 23.10.2007. године, на сједници одржаној 28.5.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Фочи број 094-0-П-04-000 060 од 11.1.2007. године тужитељи су одбијени са захтјевом за утврђење да су у ортачкој заједници са сада пок. Р.К. стекли право сувласништва са $\frac{1}{2}$ дијела на кући - згради која се налази у Х. Ф., изграђена на кч. 93/3 зв. „Башча“, кућа и зграда површине 184 м², уписана у п. л. 371 к. о. С., са захтјевом да се тужени обавезу да признају тужитељима право сувласништва у наведеном дијелу и да трпе да се упишу у јавне књиге као сувласници предметних некретнина са $\frac{1}{2}$ дијела, уз обавезу да туженима надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 1.800,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Требињу број 015-0-Гж-07-000 059 од 23.10.2007. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељи ревизијом побијају другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да „суд донесе одлуку у складу са чланом 249. ст. 1., чланом 250. и 251. ст. 1. Закона о парничном поступку“.

Одговори на ревизију нису поднесени.

Ревизија није основана.

Тужитељи у тужби захтјевом траже утврђење да су на основу уговора о ортаклуку суфинансирањем изградње објекта с предником тужених пок. Р.К., постали сувласници са 1/2 дијела куће - зграда у Х., Ф. на парцели означеној к. ч. 93/3 звана Б. кућа и зграда површине 184 м² уписана у п. л. 371 к. о С.

Првостепени суд је наконведеног поступка утврдио, да је рјешењем Општинског завода за просторно уређење и стамбено комуналне послове од 28.2.1990. и од 12.4.1990. године пок. Р.К. као инвеститору, дато одобрење и урбанистичка сагласност број 05-364-419/89 од 16.1.1990. године за изградњу клаонице у Х. на кч. 93/3 из п. л. 371 к.о. С. Прије градње клаонице предник тужених је основао предузећа ПП Б. у коме је првотужена била запослена као „трговачки радник“. Након његове смрти тужени су рјешењем Основног суда у Фочи број 0-100/04 оглашени насљедницима пок. Р.К., између осталог и на спорним некретнинама. Тужитељи су на парцели која се граничи са парцелом предника тужених, својим средствима изградили стамбено пословни објекат у коме је, у приземном дијелу била месница пок. Р.К. у којој је тужитељица М.С. била запослена. Предник тужених својим средствима изградио је објекат клаоницу у приземном дијелу и стамбени простор (два двособна стана) на спрату објекта. Клаоницу и земљиште је пок. Р.К. за живота (умро је у току 1996. године) у п. л. бр. 371 к. о. С. уписао на своје име, чему се тужитељи нису противили а тужбу су у овој правној ствари поднијели првостепеном суду дана 8.5.2002. године тј. након смрти предника тужених Р.К.

На основу оваквог стања чињеница првостепени суд је закључио „да тужитељи на основу проведених доказа нису доказали да су уложили 1/2 дијела средстава за куповину земљишта и у изградњу објекта - клаоница и да нису доказали да су то право стекли на неки други начин“. Из тих разлога а на основу члана 20. Закона о основним својинско правним односима у вези са чланом 7. ст. 1., чланом 123. и чланом 126. Закона о парничном поступку одбио је тужитеље са тужбеним захтјевом.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда уз допуну: да су тужитељи и пок. Р.К. „били у једном сложенијем ортакчком односу који је проистекао услед дјелатности заједничког предузећа регистрованога на име пок. Р.К.“, али да изведеним доказима нису доказали постојање споразума о заједничком улагању у спорни објекат ни својински удио, тим прије што се у овом случају не ради о заједничком стицању својине у породичној заједници.

Другостепена одлука је правилна.

Тужитељи тужбени захтјев заснивају на тврдњама да су са предником тужених пок. Р.К., закључили уговор о ортаклуку.

Овај уговор није регулисан Законом о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те "Службени гласник РС ", бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/05, даље: ЗОО) нити другим позитивним законима, у којем се случају имају примијенити правила из Општег грађанског законика (у даљем тексту ОГЗ) који у параграфима 1175 до 1216 регулише уговор о ортаклуку, који се у бившој СФРЈ примјењивао као правна правила на основу

Закона о неважности правних прописа донесених прије 6.4.1941. године и за вријеме непријатељске окупације („Службени лист ФНРЈ“ број 86/46) а у Републици Српској се примјењује на основу члана 12. Уствног закона за провођење Устава Републике Српске („Службени гласник РС“ број 21/92).

По наведеним правним правилима, уговор о ортаклуку је консезуалан уговор који настаје моментом сагласности уговорних страна о његовим битним елементима и то: циљу уговора који се заједничким улагањем намјерава постићи, о величини појединачних ортачких дијелова (који могу бити у новцу, стварима, самом раду и који не морају бити једнаки) и о временском трајању уговора који зависи од временског остваривања намјераваног циља. По правном правилу из параграфа 1182 ОГЗ имовина ортаклука је „главница или фонд ортаклука“, а по параграфу 1192 „имовина која претече преко главнице“ по одбијању трошкова и претрпљене штете је добитак, док главница остаје у власништву улагача.

Имајући у виду елементи уговора о ортаклуку у смислу наведених правних правила, указују се неоснованим тврдње ревизије о постојању уговора о ортаклуку између тужитеља и пок. Р.К. око изградње објекта - клаонице у насељу Х. у Ф.

Ово из разлога што тужитељи изведеним доказима, прије свега саслушањем свједока С.Х. и С.В. и тужитељице М.Ш. саслушане као странке, како то правилно налазе нижестепени судови, нису доказали да су се са пок. Р.К. усмено договорили око заједничког улагања по основу тог уговора а ни о величини појединачних ортачких удјела нити о времену трајања тог уговора.

На овакав закључак упућује и чињеница да тужитељи, за живота пок. Р.К. (преминуо током 1996. године) нису тражили сувласнички дио на предметној клаоници коју је пок. Р.К. држао од њене изградње током 1989. године до његове смрти, а након тога држе је тужени у посједу као његови наследици, а исто тако што је за изградњу овог објекта овај обезбиједио грађевинску дозволу а тужитељи су тужбу првостепеном суду поднијели 8.5.2002. године.

У смислу члана 7. ст. 1., члана 102. ст. 1. и члана 123. ст. 1. ЗПП дужност је сваке стране да изнесе све чињенице на којима заснива своје захтјеве и да изведе доказе којима се утврђују те чињенице. Тужитељи, и по оцјени овога суда, нису доказали чињенице на којима заснивају своје захтјеве. Зато је другостепени суд правилно закључио да примјеном правила о терету доказивања, у конкретном случају није било основа за усвајање тужбеног захтјева.

С обзиром на овакво утврђење и правне закључке другостепеног суда без основа су ревизиони наводи да се у образложењу другостепене пресуде указује на постојање „сложеног ортачког односа између тужитеља и предника тужених“. Према становишту другостепеног суда (које усваја и овај суд) између тужитеља и предника тужених не постоји ортачка заједница из наведених правила Параграфа ОГЗ из којег материјално правног односа тужитељи траже утврђење права сувласништва на предметној клаоници, па евентуално постојање

другог облика пословне сарадње између њих о чему је напријед било говора, нема значаја за одлуку о спору.

Без основа је позивање тужитеља у ревизији на став овога суда објављен у Билтену судске праксе - Врховни суд РС, година I, 1999. године, стр. 54. јер се наведени став не односи на правну ситуацију која је у овом спору већ у погледу заједничке градње у случају унапријед постигнутог споразума лица која објекат граде, о заједничкој градњи и о томе који дио се за кога од њих гради (када се удио у градњи утврђује према том споразуму а не према доприносу сваког од њих изградњи објекта), као и у случају заједничке градње лица између којих није постигнут такав споразум (у ком случају се удио сваког од њих утврђује сразмјерно њиховом доприносу изградње објекта). Дакле, тужитељи у конкретном случају траже утврђење по другом правном основу, па се позивање на наведени став овога суда указује неоснованим.

Остали ревизиони наводи нису од утицаја за одлучивање о спору.

Побијана пресуда, према томе, нема недостатака на које тужитељи указују у ревизији, нити недостатака на које овај суд пази по службеној дужности, па је ревизија одбијена као неоснована (члан 248. ЗПП у вези са чланом 241. истог закона).

Предсједник вијећа
Петар Бајић